

Zes procent meer levend geboren kalveren uit vaarzen in twintig jaar tijd

Het aantal levend geboren kalveren verschilt per stier. Voor de veehouder is het interessant om te weten welke stieren weinig dode kalveren geven. De fokwaarden voor levensvatbaarheid geven hier inzicht in.

Bij de geboorte zijn zowel koe als kalf betrokken, die beide effect hebben op de levensvatbaarheid van het kalf. Daarom zijn er twee fokwaarden voor levensvatbaarheid: levensvatbaarheid geboorte en levensvatbaarheid afkalven. Levensvatbaarheid geboorte geeft aan welke stieren weinig dode kalveren geven en levensvatbaarheid afkalven geeft aan welke dochters van stieren weinig doodgeboren kalveren geven. Het aantal doodgeboren kalveren kan verminderd worden door gebruik te maken van deze twee fokwaarden.

Focus op levensvatbaarheid

Levensvatbaarheid is door management en genetica verbeterd. De aandacht van de sector voor levensvatbaarheid blijkt bijvoorbeeld uit de kwaliteitsprogramma's van de zuivelverwerkers. Genetica heeft voor een betere levensvatbaarheid gezorgd, doordat door de jaren heen verschillende aanpassingen zijn geweest die fokken op levens-

vatbaarheid hebben beïnvloed. Zo is in 2010 het fokdoel levensvatbaarheid aangepast naar een fokdoel gericht op vaarzen. Daarnaast is het diermodel geïntroduceerd, zodat ook voor koeien fokwaarden geschat kunnen worden.

In 2012 is de geboorte-index geïntroduceerd, waarin levensvatbaarheid geboorte en levensvatbaarheid afkalven worden gebruikt.

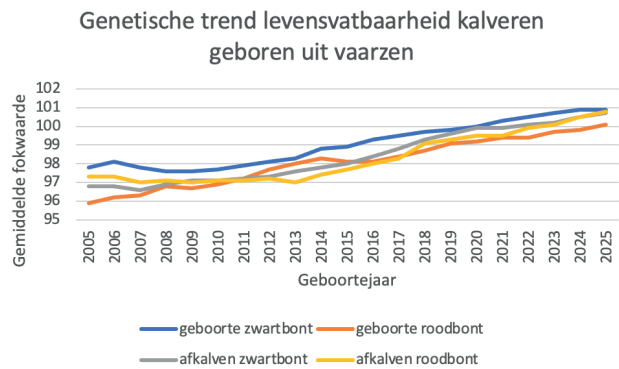
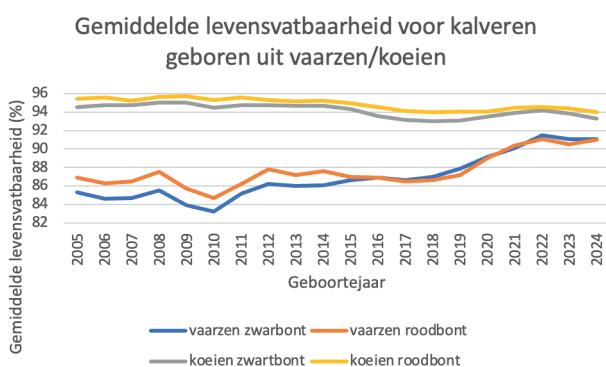
In hetzelfde jaar is het fokdoel aangepast, waarbij de geboorte-index is toegevoegd aan de NVI. Door de aandacht via het management en de aanpassingen in het fokdoel is de focus meer op levensvatbaarheid komen liggen.

Duidelijk effect op levensvatbaarheid

Meer focus op levensvatbaarheid heeft een duidelijk effect op de levensvatbaarheid van holsteinkalveren die geboren zijn uit vaarzen (Figuur 1). De levensvatbaarheid van kalveren is duidelijk toegenomen. De stijging begon na de introductie van het

diermodel en aanpassing van het fokdoel in 2010. Het toevoegen van levensvatbaarheid aan de NVI en de introductie van de geboorte-index heeft bijgedragen aan een nog sterkere stijging. Het positieve effect op de gemiddelde levensvatbaarheid in de afgelopen vijftien jaar heeft geresulteerd in een stijging van de gemiddelde levensvatbaarheid ten opzichte van 2005. In 2005 werd 15%, ofwel een op de zeven kalveren, dood geboren uit zwartbonte vaarzen. Uit roodbonte vaarzen werd in 2005 13%, ofwel een op de acht kalveren, dood geboren. In 2024 werd 9%, ofwel een op de elf kalveren, dood geboren uit zwartbonte en roodbonte vaarzen. Bij kalveren geboren uit koeien ligt de gemiddelde levensvatbaarheid hoger. Hierbij werd in 2024 6%, ofwel een op de zeventien kalveren, dood geboren. De stijging in levensvatbaarheid is eveneens terug te zien in de genetische trends van levensvatbaarheid bij geboorte en levensvatbaarheid bij afkalven voor zwart- en roodbonte holsteindieren (Figuur 2). Zo is bij zwartbont holstein de levensvatbaarheid bij geboorte in 2025 ruim 3 punten hoger dan in 2005. De levensvatbaarheid bij afkalven is bijna 4 punten gestegen. Bij roodbont holstein is de levensvatbaarheid bij geboorte in 2025 ruim

Figuur 1 – Gemiddelde levensvatbaarheid in percentage voor zwartbonte en roodbonte dieren geboren uit vaarzen en koeien per geboortjaar.

Figuur 2 – Genetische trends voor levensvatbaarheid bij geboorte en bij afkalven van holsteinkoeien geboren uit vaarzen.

4 punten hoger dan in 2005. De levensvatbaarheid bij afkalven is 3,5 punten gestegen.

Voorbeeldstier

Een praktisch voorbeeld van een stier met een hoge fokwaarde voor levensvatbaarheid is Delta Endless. Dochters van Delta Endless tonen een levensvatbaarheid geboorte van 95% geboren uit vaarzen en een levensvatbaarheid geboorte van 96% geboren uit koeien. Endless heeft een fokwaarde 108 voor levensvatbaarheid geboorte. Levensvatbaarheid afkalven is 96% als vaars en 97% als koe, met bijbehorende fokwaarde van 103. Daarmee hebben de dochters van Delta Endless 5% minder doodgeboren kalveren dan de gemiddelde vaars, oftewel de dochters hebben vijf extra levende kalveren op honderd geboren kalveren.

Tot slot

De grotere focus op levensvatbaarheid heeft bijgedragen aan meer levend geboren holsteinkalveren. In twintig jaar tijd worden er 6% meer kalveren levend geboren uit vaarzen. Fokken op levensvatbaarheid heeft zeker ook bijgedragen aan meer levend geboren holsteinkalveren.